

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Államhivatalban átvéve.
Egy évre 16 h.
Félévre 8 h.
Hajában hához hozva:
Egy évre 20 kor.
Félévre 10 h.
Postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Félévre 12 h.
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 45. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 február 25.

Az olaszok és Essad csufos veresége.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, február 24. (Hivatalos.) Csapa-
taink tegnap Albániában az olaszokat és szövetséges társukat Essad-
dot Durazzónál megverték. Dél előtt zászlóaljaink, miközben kisebb
osztatok átkeltek az Arzen alsó folyásán, hatalmukba kerítették az
ellenségnek Barai-Jaktól keletre fekvő utolsó előretolt állásait. Dél-
ben a Sarolya olasz dandárt az előbb említett községtől keletre
fekvő erősen kiépített főállásából is kiűzték. Egyidejűleg egy másik
oszlop rohammal foglalta el a Durazzótól mintegy 10 kilométerre
délkeletre fekvő Lass-Bianco sáncokat. Az ellenség Arkait részben
menekülésszerűen hagyta el és a belső védelmi övezet mögé vonult
vissza.

Az orosz és olasz fronton nincs esemény.

Orosz és olasz hadszíntér. Budapest, febr. 24. (Hivatalos.
A helyzet változatlan. Höfer.

Pergőtűz nyugaton.

Budapest, február 24. (Saját tud.) Berlinből jelentik: A Kölnische
Zeitung értesülése szerint a nyugati fronton állandó pergőtűz hallat-
szik, mely hasonlít a szeptemberi offenzíva pergő tűzéhez. A Times-
ben Bepington ezredes azt írja, hogy a németek az orosz frontról 16
hadosztályt hoztak át a nyugati frontra, abból arra következtet, hogy
olyan offenzívával állnak szembe, mint 1914 őszén.

A románok bevonulnak Oroszországba.

Budapest, február 24. (Saját tud.) Pétervárról jelentik: Alexandrov
képviselő azt írja, hogy Jekaterinoszlav kormányzásában és más helye-
ken az a hír van elterjedve, hogy a románok a tavasszal bevonulnak
Oroszországba és mindent elfoglalnak. Ez a hír beláthatatlan káro-
kat okoz.

Franciaország komoly válsága.

Budapest, február 24. (Saját tudósítónktól) Clemenceauhoz közel-
álló lapok Franciaország komoly válságának előjeleiről írnak.

Megkezdődnek a német tengeralattí harcok.

Bécs, február 24. Berlinből jelentik a
Fremdenblattnak: Németország nem haj-
landó a bejelentett tengeralattjáró háborút a
felfegyverzett kereskedelmi hajók ellen to-
vább halogatni és ha Amerika ezentúl is
olyan magatartást követne, amely a felfegy-
verzett ellenséges kereskedelmi hajók vé-
delmére irányul, azt a német birodalmi kor-
mány kénytelen volna úgy tekinteni, mintha
Amerika akadályozni akarná Németországot.
Ezt pedig Németország annál kevésbé tűr-
hetné el, mert amióta Németország Ameri-
kára való tekintettel az angol vizeken szü-
neeltette a tengeralattjárók háborúját, egyes
tengeralattjáró naszádokat azért vesztett el,
mert a felfegyverzett kereskedelmi hajók
azokat megrohanták.

Filipescu utja.

Bukarest, február 23. Filipescu eluta-
zása előtt kijelentette, hogy Pétervárról
Párisba, onnan Londonba és végül Berlinbe
látogat el. Filipescu utjának az a célja,
hogy informáltassa magát a hadviselők erői-
nek viszonyairól.

Nikita rosszul érzi magát a franciáknál.

Barcelona, február 24. Nikita igen ké-
nyelmetlenül érzi magát Franciaországban;
elégedetlensége ma már oly nagy, hogy
nyíltan kifejezte azt az óhaját, hogy sze-
retne a francia határ közelében levő San
Sebastianba költözni. Ha sikerülne Nikitá-
nak Franciaországot elhagynia, csak akkor
lehetne vele komoly tárgyalásba becsájt-
kozni a békére vonatkozólag.

Nikitát azonban nem bocsátják el a
franciák, a minék az a magyarázata, hogy
maga a spanyol kormány sem járul hozzá
Nikitának spanyol területre való átköltö-
zéséhez.

Himlő-oltó anyag

egyesekek, ugyszintén intézeteknek és községeknek beszerezhető a

CSILLAG

GYÓGYSZERTÁRBAN
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCZA.
Telefon Interurbán 552.

Ujabb győzelmek a francia harctéren.

Berlin, február 24. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Maastól keletre elért sikereinket még teljesebbé tettük, Prabant Hautmont és Samagnaux helységeket elfoglaltuk. A Beaumontól északnyugatra és északkeletre elterülő egész erdőség valamint a Herbebois kezünkben van. Metitől délre egy előretolt francia előőrsöt megleptünk és valamennyi embert, számra nézve több mint 50-et elfogtunk.

Keleti hadszíntéren nincs jelentősebb esemény.

Keleti hadszíntér.

Az arcvonal északi részén élénkebb tűzérési harc. Számos helyen járőrharc volt. Különös esemény nem történt.

Balkán hadszíntér.

Semmi újsg. (Min. eln. sajtóosztály.)

A németek Verdun előtt.

Budapest, február 24. (Saját tud.) Berlinből jelentik: **A Vossische Zeitung jelentése szerint a németek Verdun lövészárca közelítették meg**

A Möwe.

Rotterdam, február 24. Madridból jelentik, hogy a rejtélyes Möwe újból ugyanolyan hőstettet vitt véghez, mint amikor pár héttel ezelőtt az Appam ot elfogta és amerikai kikötőbe vitte. A német segédcirkálónak egy tisztje és hét matróza spanyol kikötőbe vitt egy nagy angol gőzöst kétszázhat fogollyal.

Azok az angol gőzösök, melyeket a Möwe elsüllyesztett, a következők: Flamenco, Horace, Clanmactavish, Edinburgh, Cambridge, Belge és Luxemburg.

Hogy a Westburn sorsa mi lesz: még nem tudni, mert erről semmi jelentés nem érkezett még Madridból. Valószínű, hogy a német parancsnok ezuttal is kérni fogja a Westburnnek német hadizsákmányá nyilvánítását és a háboru idejére való internálását.

A cár a fronton.

Pétervár, február 24. A cár a frontra utazott.

Mit enged meg az entente Görögországnak.

Athén, febr. 24. (Saját tud.) Különböző antant csapatok egyik osztaga ma Putrasban partraszállott. Az athéni hivatalos jelentések szerint Szkuludisz ma adta át válaszát az antant legutóbbi jegyzékére. Az antant arra utal, hogy Görögország egyes pontjainak megszállása politikai és pénzügyi szempontból nehéz helyzetbe hozza Görögországot. Az angol követ kijelentette, hogy megengedik Görögországnak a nagyobb élelmiszer készlet behozatalát, valamint a kereskedelmi flottának nagyobb aktivitását.

Egy irgalmas nővér üdvözlése.

— A főispán Grócz Béla nagypréposthoz. —

A város előkelő és jótékonyágában fáradszónak társadalmá tegnap meleg, szíves és kitüntető elismerést adta ünnepélyes keretben tudomására Wiesinger Cassilda Szent Vince-intézeti főnöknőnek azért a nagyszerű, eredményes és soha nem szünetelő működéséért, amelyet a háboru sebesültségek ápolásában tanusított. Beszéd és oklevél, szó és hálás tekintetek dokumentumai lesznek egy később jövő kor számára arról a nagyszabású, humanus és nemzet fenntartó működéséről, amelyet irgalmas nővéreink a társadalom bizonyossága szerint hasznosan folytattak olyan páratlan önfeláldozással, amelyet a rendkívüli idők kívántak. A működésről nemesak a város főispánja, a főpapság, hanem a Félix fürdő nyugvóállomásának vezetője, Henzel Emil őrnagy is sebesültek őszinte elismerése tanuskodnak.

Az ünnepély a vasuti nyugvóállomáson ment végbe, s jelen voltak a polgári és katonai társadalom következő nevesebb tagjai: özv. Des Echerolles Kraspér Sándorné, Fráter Imréné drné, Tordai Molnár Gézné, Vucskics Julia, Gyöngyössy Istvánné drné, Nagy Ödönné, Henzel Emilné, Varró Domokosné, Grócz Béla nagyprépost, Szirmay L. Árpád, Vucskics Gyula dr, Brám Lőrinc kanonokok, dr Mazurek Gyula püspöki titkár, Henzel Emil őrnagy, Halász Gyula, Peszky Ferenc, Gyepes Imre, Domanek Pál, Schriffert Béla, Peszky Gergely tanárok, dr Fráter Imre törzsorvos, dr Nagy Ignác orvos, Hoványi Gyula dr, Gyöngyössy István dr tb. főgyógyász, a Félix fürdői nyugvóállomás főnöknője, az irgalmasrendi nővérek, a következő ápolónők: Sebők Mihályné, Gyalóky Antalné, Juag Margit, Bodó Erzsike, Lobstein Jolán, Silbermann Uona, Kerekes Maróné, Breider Erzsike, Breider Pirokska, Böhm Duci, sok beteg katoná s a város polgárságából igen sokan.

Hlatky Endre főispán az ünnepelt főnöknő elé lépve, a következő beszédet intézte hozzá, hangjában a meggyőződés erejével s meghatottsággal s valóságos himnusza a testvérek működésének:

Mélyen tisztelt Testvér!

A magyarországi Vörös-Kereszt Egylet nagyváradvárosi fiókjának választmánya határozatot hozott s ennek kézbesítésével megbízott. Legnagyobb örömmel teszem s minden egyes szavát elfogadom a határozatnak. A választmány kifejezést ad annak a végtelen szeretetnek, becsülésnek és tiszteletnek, amellyel főtitelendő főnöknő s társai iránt viseltetünk. Nehéz a munka, amelyet teljesítenek. Egész életük abban telik, hogy fáradságos munkájukkal a beteg katonáknak vigaszt, ápolást nyújtanak s könnyeiket letörlik. Soha olyan nagy szükség nem volt rájuk, mint e rettenetes világháboruban, ahol a civilizációt tönkretesz az öldöklés. Hálával tartozunk nekik, mert az ország pénzügyi helyzete nem elég arra, hogy a sebesültek iránti kötelességeinket teljesítsük s azért a társadalomnak kell segítségére sietni. Ilyen célból alakult a Vörös-Kereszt, de feladatát csak úgy tudta teljesíteni, hogy e nemes lelkek melléje állottak önzetlen és fáradszónak működésükkel. A társadalom sokat adott, mert átértette kötelességét, de hogy 40—50.000 korona meg-

maradt, e nemes és jóságos szíveknek köszönhetjük. Csak e hadsereg teszi lehetővé ezt, mely fáradszónak ezért a legkisebb anyagi elismerést sem vár. Némileg teljesíthetjük kötelességeinket, némileg, mert e sebesült katonák megérdemelnék, hogy az ország nagyobb elismeréssel legyen irántuk.

Egy mindnyájunk által becsült s anyagi jóságú kar mindent megtesz az ügy szent érdekeiért Isten iránti kötelesség és hódolat vezetni őket, lépéseiket; Isten adja, hogy soká vezessen.

Az okiratot felolvastam:

A Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egylete Nagyvárad városi választmánya

Tisztelendő

Wiesinger Cassilda

Szent-Vince intézeti irgalmas nővérnek

Nagyváradon.

Tisztelendő Főnöknő,

Kedves Cassilda testvér!

Azon rendkívül üdvös és szeretetteljes szolgálatok, amelyeket Kegyed a M. Sz. K. O. V. K. E. nagyvárad városi választmánya által fenntartott pályaudvari kórház és Félix-fürdői üdülőházban mint a Szent-Vince readü nővérek főnöknője rendtársnővel egyetemben szenvedő harcosainkkal szemben úgy a múltban, mint a jelenben kifejteti kegyes volt, minden itt megfordult beteg és sebesültnek hálás emlékezetében mindenkor élni fognak, de másfelől nem kerülték el a V. K. E. választmányának figyelmét sem. Ugyan ezért alólítottak kedves kötelességüknek tartják és az egész választmány meggyőződésének adnak akkor kifejezést, midőn fentjelzett működését Tisztelendőségének és Rendtársainak a választmány hálás köszönetét fejezik ki azon kérelemmel, hogy ezen nélkülözhetetlen és eléggő soha meg nem hálálható munkálkodásukat egyletünk, illetve szenvedő harcosainkkal szemben ezen túl is gyakorolni kegyeskedjenek.

Kelt Nagyváradon, a M. Sz. K. O. V. K. E. nagyvárad városi választmányának 1916 február 21-én tartott üléséből.

Teljes tisztelettel:

Gyöngyössy István dr.

titkár.

Hlatky Endre,

elnök.

Üdvözlöm a tisztelendő testvért. (Éljenezés.)

Cassilda főnöknő meghatottsággal választott:

— Hálásan köszönöm a meg nem érdemelt kitüntetést, mert amit tettem, kötelességem volt.

Most beteg és gyógyuló katonák mondtak lelkes szavakat s virágokat nyújtottak át az ünnepeltnek, tanuságot téve szívjóságáról s nemes lelkéről.

Vucskics Gyula dr kanonok klasszikus szavakban válaszol, mint a Szent-Vince intézet igazgatója a beszédekre. Az alkotások gyöngyének nevezi a vasuti nyugvó és a Félix-fürdői üdülőház létesítését. Köszöni az üdvözléseket, igéri a nővérek nevében a lehető legnagyobb önzetlen munkálkodást és áldozatkészséget. Egy levelet az elismerésből leszakít Fetszer Antal győri püspök számára, aki a nyugvó állomás létesítésében

áldozatkésztséget fejtett ki. Emlékét megőrzik lelkének segítőitársai.

Hlatky Endre főispán mezközöni a megjelentek részvételét. **Grócz** B. la nagypréposthoz fordul, aki áldozatkésztségével mindenben és mindig előljárt és segítette a nagy emberi és nemzeti célok előérését. Jó ságos lelke ébren őrködik felettünk, siet segítségünkre, áldja meg az Isten érte, kérjük, ne hagyjon el bennünket továbbra sem. Szeretettel üdvözl. (Lelekes éljenzés.)

Az ünnepély e felemelt hangulattal végződött.

Szabályrendelet-tervezet a városi hadi-adóról.

Juricskay Barna adóügyi tanácsos nagyfontosságú javaslattal lép a törvényhatóság elé: városi hadi adó behozatalát javasolja a hadsegélyezés céljaira. A javaslat a következőket tartalmazza:

Általános rendelkezések:

1. §. A hadsegélyezési célok előmozdítása érdekében teljesített közigazgatási teendők költségeinek fedezésére, a harctéren elesett katonák árvaainak segélyezése, a harctéren rokkanttá vált egyének gyógyítására szükséges kiadások céljaira megfelelő alapgyűjtése érdekében és a 2. §-ban elrendelhető adótörlesztések folytán előálló hiány fedezésére végett a város területén egyenes állami adóval megrótt egyének városi hadi adó fizetésére kötelezetteknek.

2. §. A város területén lakó mindazon egyének, vagy jogutódai, akik a mozgósítás elrendelése óta és a háború tartama alatt legalább hat hónapot meghaladó ideig a harctéren, de legalább a hadi zónán belül eső területen katonai szolgálatot teljesítettek és városi (közései) adóval, utadóval, óvodai pótdadóval, víz és csatornázási pótdadóval hátraleltek vannak, nevezetteknek az ezen címen 1915. év december hó 31. ig fenálló hátralelkei a 7. és 8. §-okban jelzett és igazolt kérelmek előterjesztése esetén törleendő.

Városi hadi adó.

3. §. Az 1. §-ban jelzett hadiadó kivétele az 1916. 1917. és 1918. évekre, tehát 3 naptári évre történik.

4. §. A városi hadiadó kivétele az egyenes állami adó alapul vétele mellett történik az 5. §-ban megállapított adózási kulcs szerint.

5. §. Városi hadiadó címen: a) mindazok, akik 500 koronáig terjedő egyenes állami adóval vannak megróva, a kivett egyenes állami adóknak 5 százalékát fizetik; b) mindazok, akik 500 koronától 1000 koronáig terjedő egyenes állami adóval vannak megróva, a kivett egyenes állami adó összegének 10 százalékát fizetik; c) mindazok, akik 1000 koronán felüli összeggel vannak egyenes állami adóval megróva, a kivett egyenes állami adóösszegnek 15 százalékát fizetik.

6. §. A városi hadiadó kivételét az 1916., 1917. és 1918. évekre az érvényesen kivett egyenes állami adók alapul vétele mellett a városi adóhivatal minden egyes állami adóval megrótt adófizető kötelesre kivetíti és előírja. A behajtás tekintetében az egyenes állami adók behajtására vonatkozó rendelkezések irányadók.

A hadiadófizetési kötelezettség alól csak a jelen szabályrendelet szerinti adótörlesztés kedvezményében részesültek mentesek.

Adóhátralékok törlése.

7. §. A 2. §-ban megállapított adótörlesztések igénybevételére jogosítanak mindazok, akik a

mozgósítás elrendelésétől számítva a háború befejezéséig terjedő időben legalább 6 hónapot a harctéren (fronton), vagy a hadizónán belül teljesítettek szolgálatot és azt katonai parancsnokságot bizonyítványával igazolni tudják. Ugyanezen elbírálás alá esnek a harctéren elesetteknek, vagy a harctéren rokkanttá vált egyének, illetve törvényes jogutódjai, vagy törvényes örökösei, azon esetben is, ha az illető harctéren elesett, vagy rokkanttá vált egyén 6 hónapi időtartamot nem is töltött a fronton, vagy hadizónán belül eső területen.

8. §. A 7. §-ban megállapított adótörlesztési kedvezményt az illető adóhátralékos egyének vagy ezeknek jogutódjai, vagy örökösei az általános békét követő naptári év végéig kérelmezhetik. E kérelmek felett I. ső fokozaton a városi tanács határoz.

A hadiadó rendeltetése:

9. §. A kivett városi hadiadó egy évi összegének fele részét évenként a Nagyvárad társadalma által adományozott és a városi pénztárban kezelt összeggyűjtött összeghez csatolandó, tökéltendő és mint külön alap kezelendő. Ezen alap kamatainak mikénti felhasználása tekintetében, valamint a segélyezés módjának, mértékének megállapítását illetőleg külön szabályrendelet fog intézkedni. A városi hadiadó másik fele részét a városi pénztár által a hadsegélyezési célok érdekében teljesített kiadásoknak fedezésére szolgáló és mikénti felhasználása a házipénztári költségvetések alkalmával nyer megállapítást.

Jogorvoslat és végrehajtás:

10. §. A 7. és 8. §-okban megállapított adóhátralékok törlése iránti kérelmek tárgyában I. ső fokozaton tanács, II. od. fokozaton a közgyűlés és III. od. fokozaton a Belügyminiszter határoz. A városi hadiadó kivétel és ezzel kapcsolatos hatósági intézkedések elleni jogorvoslatok tekintetében az 50000—1913. számú pénzügyminiszteri rendelet 32. §-ának rendelkezései irányadó. Jelen szabályrendelet kormányhatósági jóváhagyás után végrehajtandó.

Nagyvárad, 1916. február 15.

Beterjeszti:

Juricskay Barna,
penz- és adóügyi tanácsos.

*

Az *Indokolásban* **Juricskay** Barna tanácsos egyebek között a következőket mondja:

A világháború hazafias lelkesedést kiváltó, erőt tömörítő, energiát kihatározó forratagában, az emberi fizikum legnagyobb teljesítő képességével a háború szenvedéseinek türelésével, bátran szembenézve a halállal harcolnak polgártársaink a fronton, dicsőséget szerezve Hazánknak és a magyar névnek.

Ezeknek bátorságához és szenvedéseihhez hasonló és szintén értékes azoknak munkássága is akik itthon vannak és bár nyugodtan pihenhetik ki napi fáradalmait, mégis közletről és súlyosan érinti a háború okozta bajok minden nyomorúsága, azonban a fronton harcolók által hozott áldozatok jóval nagyobbak, mert hiszen az itthon maradtak élete biztonságban van.

Kell tehát és véleményem szerint önként következik a jelen súlyos idők természetéből, hogy anyagi téren a közszükségletek háború okozta súlyos anyagi kötelezettségeit a közterhek nagyobb mérvű viselését, mi az itthon maradtak nagyobb arányban és mértékben vállaljuk magunkra.

Ezen nagy leudületet nyert és naponként nagyobb és nagyobb mérvben fejlődő áldozatkésztségek adják a jogos és igazságos alapot a "városi hadi" adóról most beterjesztett szabályrendelet tervezetünknek és igazságosnak tartom, hogy a világháború

forrataga dacára itthon békés munkát teljesíthető polgártársaink a közteher viselés és nagyobb mérvű viselésére vonassanak be.

Városunk társadalma a mozgósítás első napjaiban egy tekintélyes cca: 60 000 korona összeget nyújtott össze a hadbavonulatak itthonmaradottai segélyezésére. Ennek az összeggyűjtött alapnak az emelése és így a segélyezés mértékének kiterjeszthetése feladatunk.

A már elmondottakból folyólag a fronton harcolók lelkesedésének emelése, közteherviselő képességünknek a jövőbeni fokozása céljából indokolt ezeknek városi adó, óvodai pótdadó, víz és csatornázási pótdadó hátralelkeinek a törlésebe hozása 1915. év december 31. éig bezárólag.

A városi hadiadó kivételi kötelezettségének az itthonmaradtak mindegyikére, kivétel nélküli megállapítása egyelőre 3 naptári évre volna meghatározandó, mert ezen idő alatt a városi hadiadónak hozama a már meglévő összeggel együtt cca: 300.000 korona összegű városi alapot teremtené az elesettek árvaainak és a háború következtében rokkanttá vált egyéneknek segélyezési céljaira és viszont az általam tervezett hadiadó hozama számításom szerint cca: 250.000 korona összegű fedezetet nyújthatna a hadsegélyezési célok előmozdítása érdekében a városi pénztárunk által teljesített kiadásokra.

A városi hadiadó kivételi alapul az egyenes állami adó alapot tartom ez idő szerint a legigazságosabbnak és az adófizetésnek progresszívra való megállapítását pedig azért véleményezem, mert indokoltnak tartom, hogy a nagyobb jövedelmek aránylagosan nagyobb mértékben vétesseken igénybe.

A városi hadiadó fizetésének általánosítása szempontjából a IV. oszt. ker. adóval megrótt köztisztviselőket sem veszi ki a tervezet és csak ezen tervezet rendelkezései szerint az adótörlesztés kedvezményében részesülőknek biztosítja a mentességet.

A tervezet szerinti hadiadónak hozama a rendelkezéseimre álló adatok szerint a javasolt progresszív adókulcs megállapítása esetén évenként cca 150—160.000 korona lenne. Ezen összeg felerészben csatoltnak a segély alap növeléséhez, felerészben fedezné a városi pénztárnak a hadsegélyezési célok előmozdítása érdekében teljesített kiadásait.

A tervezet szerinti megteremtett segélyalap mikénti felhasználására a segélyezés módjának és mértékének megállapítását illetőleg külön szabályrendelet intézkedései lennének mérvadók.

A városi hadiadónak a városi pénztárba befolyó összegéről pedig a házipénztári költségvetés során lesz majd módunk évenként gondoskodni.

A főrendiház ülése. A főrendiház holnap délelőtt 11 órakor tart ülést, a melynek napirendjére mindazokat a törvényjavaslatokat és jelentéseket tüzték ki, a melyeket a képviselőház és főrendiház legutolsó ülése óta letárgyalt és elfogadott. Értesülésünk szerint a főrendiház ülésén több felszólalás lesz és pedig: az iszlám vallásról, a Pénzügyminiszteri Központról és a horvát címer rendezéséről szóló törvényjavaslatokról és a földgázról szóló pénzügyminiszteri és a kivételes hatalom igénybevételéről szóló kormányjelentéseknél.

A hétfői ülésen a napirend előtt gróf Tisza István miniszterelnök felelni fog gróf Edelsheim-Gyulay Lipótnak a múlt ülésen a hadiárva ügyében hozzá intézett interpellációjára.

Tanulók mezei munkája.

Az iskolaszék ülése.

Nagyvárad város községi iskolaszéke tegnap délután ülést tartott a városházán, dr Thury László elnöklete alatt.

Az ülés megnyitása alkalmával dr Thury László elnök, aki a katonai szolgálat alól való felmentése óta először elnökölt az iskolaszékben, hangulatos beszédben mutatott rá az iskolaszék működésére; felemlítette, hogy azok a nagy tervek, amelyek új iskolák építésére és fejlesztésére vonatkoznak, a viszonyok miatt halasztást szenvednek.

Az elnöki jelentések felsorolják azokat az intézkedéseket, amelyek a múlt ülés óta felmerültek az iskolák elhelyezéséről is megemlékeznek.

Dr Löblé László a várad-velencei iskola áthelyezését sürgeti a malom-utcai ideiglenes helyiségből rendes helyére.

Réz Mihály a malom-utcai helyiséget megfelelőnek tartja, míg Sulyok István az iskola visszahelyezése mellett foglal állást. A hadikórházban sok az üres hely, ahova a betegeket áthelyezhetnék az iskolákból. Irjanak át a pölgármesterhez, hogy az elfoglalt iskolaépületek visszabocsátását eszközölje ki a katonai parancscsofégal.

Rimler Károly kijelenti, hogy a városi tanács állandó törekvése az iskolák visszahelyezése. A Darvassy-házat fel is ajánlották már kórháznak, de a katonaság nem fogadta el.

Dr Thury László elnök felvilágosításokkal szolgált. Míg a katonaságnál teljesített szolgálatot, szintén igyekezett a város iskoláügyét támogatni, azonban a kórháznak elfoglalt iskolákat nem lehet olyan könnyen kiüríteni és rendeltetésének visszaadni, mert egy nagyobb offenzíva esetén, újból lehet szükség a most üresen álló ágyakra. Tartalékkórházra mindig szükség van.

A jelentést tudomásul vették a csoport igazgatók jelentéseivel együtt.

Tudomásul vették a vallás- és közoktatási miniszternek azon leiratát, amelyben az államsegélyben részesülő elemi iskolai tanítók előléptetésének kérelmezésével az iskolaszékek felelőssége iránt intézkedik.

Néhai Belezny Antal énektanár fél évi járandóságának kiutalását az özvegy részére véleményezi az iskolaszék.

Hosszabb vitát keltett Materny Imre tag azon indítványa, hogy a tanerők szabadságolásánál az elnökség szigorúbban járjon el.

Kellő kimagyarázások után abban állapodtak meg, hogy az elnökség külön utasítására szükség nincs.

A paragon heverő, kerti vetemények termelésére alkalmas bol és a város közeli levő külterületek megművelésére a tanuló ifjuság felhasználása tárgyában az elnök beterjesztette már ismert javaslatát. — Mintegy 15 hold áll erre a célra rendelkezésre s Jelinek Géza útján palántot és vetőmagokat kapnak a tanulók.

Dr Molnár Imre helyesli a szép eszmét, de pár észrevételt tesz. Üdvös dolog, hogy a tanulókat a szellemi képzés mellett vezessük be a gazdasági életbe, hogy erről is legyen fogalmuk. A másik fontos dolog, hogy a tanulók egészsége szempontjából vigyázzunk azok testi erejének kihasználására s a tekintetben állandó felügyeletet kíván, nehogy túlterheltesse. Felhívja a figyelmet arra, hogy a hegyen a terap nehezen művelhető, kemény agyagos. Inkább kisebb területet vegyenek művelés alá, de azt jól műveljék meg. Az eszmét üdvözli.

Az elnökség felvilágosítása után az elnök javaslatát elfogadták.

Ezzel az ülés véget ért.

A Vörös-Kereszt közgyűlése.

Tegnap délután tartotta évi közgyűlését a Vörös Kereszt egyesület nagyvárad-i fiókja s ezen beszámolt arról az óriási munkáról, amelyet a helyi egyesület a háboru kezdete óta, de különösen az 1915. év folyamán ki fejtett.

Olyan nagy és annyira szétágazó az egyesület által teljesített buzgó munka, hogy csak úgy egybefoglalva, amint azt a kiadványunk évi jelentésben látjuk, alkothatunk magunknak fogalmat róla, dacára, hogy ez a gazdag és eredményes tevékenység itt folyt le előttünk. Igazán nem tudjuk, hogy melyik volt nagyobb és nehezebb munka: az-e, amelylyel a szenvedő szegény katonák fájdalmát enyhítették s egészségének visszaállítását ruhákkal, élelemmel való ellátását elősegítették, vagy az a munka, amelylyel az ehhez szükséges anyagi eszközöket előteremtették.

A kettő együtt volt a legszább, legnehezebb munka s az a harmonikus működés, amelylyel az egyesület áldásos célját megvalósították. Hála és elismerés illeti mindazokat, akik részt vettek benne.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt a közgyűlésen jelen voltak: özv. Grunwald Henrikné, Buzássy Albertné, dr Fráter Imréné, özv. Nagy Odónné, Tatár Zoltánné, dr Balkányi Ernőné, Reisman Móráné, dr Mihály Lajosné, Bogos Lajosné, Moskovits Miksáné, továbbá Lábán Lajos, Németh István, Rimler Károly, dr Vucskics Gyula, dr Hoványi Gyula, Száblendor Károly, dr Fráter Imre, dr Gyöngyössy István, Lukács Ödön, dr Molnár Imre, Tatár Zoltán, Halász Gyula, Materny Imre, dr Szemes Ferenc, Pasztor Ferenc, dr Altmann Jakab és a tisztikar.

Hlatky Endre főispán, elnök röviden megnyitotta a közgyűlést. Ismertik az egyesület működését, nem kell vázolni; az évi jelentés mindent feltár.

Az évi jelentésből

közeljük a következő adatokat.

Pár sor hangulatos bevezetés után a tevékenység gazdag csoportosítása következik.

A 200 ágyas nyugvó állomást kétszázra osztották s az egyikből 120 ágyas kisegítő kórházat létesítettek, ahol egy év alatt 1300 beteg katonát gyógykezelték, 36670 ápolási nappal, 76000 korona költséggel. A Félix-fürdőben létesített kisegítő kórházban 865 katonát ápoltak 90000 korona költséggel. Száz és száz katona, aki különben béna maradt volna, nyerte vissza a Félix-fürdői kórházban teljes testi épségét.

A betegnyugvó állomáson 159583 sebesült katona vonult át, akik nagy része friss kötést, élelmet, fehérneműt, mankót kapott. Ezt az óriási munkát az orvosokon kívül a Szent Vince nővérek látták el.

A Pallay Lajosné vezetése alatt működő Jobbkéz fehérnemű osztály 13153 db. fehérneműt, ágyneműt és egyéb ruhaneműt adott a különböző kórházaknak s ezenkívül az általa adott anyagból rengeteg téli meleg ruhaneműt készített a katonák részére.

Nagy buzgalmat fejtett ki az egyesület központi konyhája, ahol Buzássy Albertné, Tatár Zoltánné és dr Gyöngyössy Istvánné vezetése alatt 142465 adag izletes ételt készítettek a súlyosabb beteg katonák részére.

Elismeréssel emlékezik meg a jelentés Hermann Lajos irodatisztról, aki az egye-

sület tudakozó irodáját buzgó munkássággal vezette.

Az egyesület részletesen beszámolt a kiadványokról, amelyek összege meghaladja a 43000 koronát, amely összegbe nincs beleszámítva a betegek élelmezése.

Felöleli a jelentés mindazokat az ünnepeket, társadalmi mozgalmakat, előadásokat, hangversenyeket, amelyek az egyesület bevételeit oly gazdagon gyarapították.

Az egyesületnek 1318 tagja van, akik közül 146 alapító tag.

A jelentés felolvasása után előklő főispán rámutatott, hogy alig 10.000 koronával kezdte meg az egyesület működését s nemcsak 43000 K-t adott ki a kórházakat tartott fenn, hanem jelenleg is van 43000 K vagyon.

A jelentést tudomásul vették, a közreműködőknek és adakozóknak köszönetet szavaztak.

A folyó évi költségvetést dr Fráter Imre ügyvezető elnök terjesztette elő. A kiadások 269,560 K-ban, a bevételek 268,079 K-ban vannak előirányozva.

Elnök kijelentette, hogy a költségvetés csak forma, mert biztos adatok nincsenek, a tagdíjakon kívül.

Ugy a költségvetést, mint a múlt évi zárszámadást elfogadták.

Elnök indítványára Bary József és Fűrődy Lászlóné érdemeit és emlékét jegyzőkönyvbe iktatták.

Számvizsgálókká választották: dr Konrád Márk, Németh István és dr Hoványi Gyula.

A választmányban megüresedett helyekre megválasztották: dr Miskolczy Ferenc, dr Móricz Ernő, dr Maver László, Imrik Péter, Lukács Ödön, dr Hoványi Gyula, Rádó Ödön, Lábán Lajos; — Buzássy Albertné, Mihály Lajosné, Molnár Gézané, özv. Grunwald Henrikné, özv. Öváry Sándorné, Reisman Móráné, Miskolczy Ferencné, Tatár Zoltánné.

Az ülés végén dr Fráter Imre indítványára elhatározták, hogy Ferencz Salvator főherceget, a Vörös-Kereszt fővédnökét és gr Csekonicz Endrét, a Vörös-Kereszt központi vezetőjét távirati uton üdvözli a közgyűlés.

Az elnök életetésével a közgyűlés véget ért.

Munkában a vidék.

Büntetik Pató Páfekat.

A tavaszi vetések előkészítése mindenfelé óriási arányokat kezd ölteni. A hatóságok vasszigorral kezelik az ügyet és mindent elkövetnek, hogy a tavasz ne hagyjon bevetetlen földet. Különösen sokat fáradnak a községi jegyzők, akik egyenként keresik fel a bevetetlen földek tulajdonosait és valósággal kényszerítik őket a vetési munkálatokra. Tudunk eseteket, amikor a gazdák egyáltalán nem törődnek a tavaszi vetésekkel.

— Ugy sines igám, minek vegyek vetőmagot? Csináljanak a földemmel, amit tudnak.

Igy beszéltek a gazdák, pedig 100 hold jó termő földnél több volt a nevükre telekkönyvezve.

A községi jegyző azonban a leghatározottabban visszautasította az ilyen kijelentéseket.

— Azzal ne törődjenek, hanem azonnal gondoskodjanak vetőmagról.

A vetőmagot tartozik minden gazda beszerezni, azonban a föld felszántásáról és bevetéséről már mi fogunk gondoskodni! Ha nincs igája, ott lesz a köz-

munka, azzal elvégezhetünk mindant, de vetésnek lenni kell! Egy talpalatnyi földnek sem szabad vetetlenül maradni. Megértették? Most pedig azonnal gondoskodjanak vetőmagról! Akinek nem lesz vetőmagja és bevetetlenül marad a földje, 600 koronáig terjedhető büzbüntetéssel és 3 havi fogházzal bünhődik! Elmehetnek.

A Pató Pálók hosszú orral hagyták el a községhezát és mert látták, hogy nem tréfál a hatóság, lázasan fogtak hozzá, hogy elsteremsék a vetőmagot. Az előjelek valóban nagyon kedvezők. Ha mindenütt ilyen szigorral fog fellépni a hatóság, akkor csakugyan nem marad bevetetlen föld.

Most csak az idő kedvezzen, akkor meg lesz a jó eredmény is. A föld fokoza-
tos felszikkasztásától függ minden.

Az emberi erőn nem fog mulni semmi. És ha a kormány rendeleteit a jövőben is úgy fogják végrehajtani, mint eddig, akkor Magyarország termése nem csak el fogja érni a múlt évi termést, de azt lényegesen felül is fogja mulni.

Az alispáni hivatalból már minden utasítást kiadtak úgy a gazdáknak, mint a hatóságok műbeztartására nézve.

A gazda bizottságoktól jó részt megalkotották s azok az előjáróságokkal karöltve már meg is kezdték munkájukat. Ma úgy állunk, hogy a tavasz első munka napján minden idehaza lévő ember egyszerre fog beállni a részére már most kijelölt munkába. Egyszóval amerikai rendszerrel fogunk dolgozni és ha mindenki lelkesen fogja fel feladatát, akkor a siker sem fog elmaradni.

HANGVERSENY Rendőrfalva javára a Katholikus Körben

A rombadólt kárpáti falvak ujja élednek. A nemzet áldozatkésztsége a romokból új életet fakaszt s nem sokára viruló falvak fogják hirdetni, hogy a magyar földet nem tudják elpusztítani az ellenséges hordák, sőt inkább új erőt kölcsönöznek a fejlődéshez.

A magyar rendőrség, amely a háboru alatt megfogyatkozott, de annál inkább megfeszített erővel teljesítette kötelességét, szintén kivessi részét a kárpáti falvak felvirágoztatásában.

Nagyváradon Gerő Armin főkapitány lépett az akció élére, aki Rendőrfalva felépítésének egyik kezdeményezője. A főkapitány épen ezért nagy örömmel vett tudomást arról, hogy a rendőrség tisztviselői és hivatalnokai csatlakozva az 6 nemes céljához, március 5 én a Katholikus Körben jó tőkony hangversenyt szándékoznak rendezni.

A hangversenyre nagy ambícióval készülnek a rendőrség tisztviselői és fiatal hivatalnokai, akik igen értékes programmal lépnek a közönség elé, amelyet később fognak közölni. A rendezőség következő felhívást intézett Nagyvárad közönségéhez:

Egy év előtt még romlás, menekülés, iszonyat és pusztulás vonult végig Hazánk északkeleti határain, az orosz invázió idején amikor menekültekkel teltek meg a nagyváradai üres lakások, az állomás várótermi és bizonytalan reménnyel nézte mindenki,

a magyar hősök erőfeszítését, amellyel végre mégis kipusztították az ellenséget Magyarországból.

A menekülteknek első segítő társuk a rendőrség volt. Sok sok ezer menekült fordult meg a nagyvárad rendőrségén az invázió ideje alatt s a rendőrség tisztviselői, hivatalnokai közlelő ősmérhették meg a menekültek minden inségét, nyomorát. A határokon hős katonáink, idehaza a rendőrség védte az északkeleti Magyarország lakosait. A katonák, a hősök, miközben áldott vérákkal öntözték a kárpát bérceket és a falvak porát, kiűzték az elpusztított falvakból az ellenséget. A nagyvárad rendőrség pedig, amely a rémület és menekülés napjaiban jóságos pártfogója és támasza volt a menekülteknek,

az elpusztított kárpáti falvak közül leg-
alább egyet felakar építeni s

Rendőrfalva

javára már eddig is eredményes gyűjtést
indított, azonban, hogy

Rendőrfalva

javára minél nagyobb összeg gyűlhessen be, hogy az inségesek és nélkülözők, a hajléktalanok és hazátlanok minél előbb új hajlék alá juthassanak a régi helyett, a nagyvárad rendőrség tisztviselői és hivatalnokai kara Rendőrfalva javára jótékony hangversenyt rendeznek a Katholikus Kör disztermében f. évi március hó 5 én délután 5 órakor.

Rendezőség.

HIREK

* **Értekezlet a Kath. Cselédotthon ügyében.** Ma este 5 órakor a Katholikus Kör Szent László termében értekezlet lesz a Katholikus Cselédotthon tárgyában. Az értekezletet dr Szandtner Pál kir. katholikus jogakadémiai dékán nyitja meg, miat az előkészítő bizottság elnöke; az ügyet Szilágyi Dózsa prem. tanár ismerteti. Az előkészítő bizottság ez uton is kéri a meghívottakat a megjelenésre.

* **Románia buzafeltelege a miénk.** A Fremdenblatt-nak jelentik Bukarestből: A La Politique közli azt a szerződést, amely a 100.000 vagon román gabona eladása tárgyában a német, illetőleg magyar és osztrák konzorciumokkal létrejött. Ez a szerződés kiterjed Románia egész buzafeltelegére és mindea rendelkezésre álló zabra és árpára.

* **A Katholikus Népszövetség vasárnapi ünnepélye** iránt városzerle rendkívüli érdeklődés mutatkozik. A pompás, változatos műsor és a szereplők egyénisége kezeség afelől, hogy ez az ünnepély méltán fog sorakozni a Katholikus Népszövetség eddigi háborus délutánjaihoz. A meghívók már szétküldettek; minthogy azonban tévedésből egyesek talán meghívójukat meg nem kapták, aki meghívót nem kapott és arra igényt tart, sziveskedjék a Népszövetségi Otthon gondnokához fordulni. A tegnapi nap folyamán a fenntartott helyekre szóló jegyeket csaknem mind kiváltották; még néhány jegy önkéntes adományok ellenében az oldal zsöllyékre kiváltható ma este 7 órakor a Tiszántúl szerkesztőségében. Belepti díj az ünnepélyen nincs.

* **Foglyokat kér a város.** Nagyvárad városa már korábban kérte a katonai parancsnokságot, hogy részére 60 orosz foglyot bocsásson rendelkezésére. A foglyokkal a város tulajdonát képező földeket akarják megműveltetni, még pedig konyhakertészet céljaira. A katonai parancsnokság a kérvényt azzal küldte vissza, hogy a foglyokért a biharvármegyei gazdasági munkabizottsághoz folyamodjanak. Rimler Károly polgármester tegnap felkereszte Fráter Barnabást, mint a bizottság elnökét, hogy a foglyokat minél előbb engedélyezze, hogy a konyhakertészetet a kora tavasszal megkezdhessék.

* **A hadsegélyt élvezők figyelmébe.** A honvédelmi miniszter tegnap rendeletet küldött az alispánhoz a hadsegélyezések ügyében. A rendelet értelmében az olyan esetben, mikor valakinek huzamosabb ideig folyósították a hadsegélyt, erről azonban a segélyezett nem tudott, a segélyt levonni nem szabad. A miniszteri rendelet azokra az esetekre vonatkozik, amikor az illető, aki után a segélyt folyósították, meghalt, a halálesetről azonban a hozzátartozók egyáltalán nem tudtak semmit. Az esetben azonban, ha a segélyt élvezők tudtak az elesésről, vagy eltűnésről, de ezt a körülményt szándékosan nem jelentették be, a segélyt le kell vonni. Érdekes újítást is tartalmaz a rendelet. Nevezetesen az előjárásnak jogában áll még a végleges nyugdíj folyósítása előtt előlegot adni a segélyezendőknak. Az előleg nagyságának annyianak kell lenni, hogy abból a segélyezendők megélhetése biztosítva legyen, az előjáróság az ilyen előlegekre külön rendelkezési alapot fog kapni az adóhivataltól. Az ilyen előlegeket azonban annak idején le kell vonni a nyugdíjából.

* **Beteg tiszték jelentkezzenek.** Mindazon tiszték (havidíjasok) és tiszt (havidíjas) jelöltek, akik a harcétről visszatérve betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik pöttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek folyó hó 28-án d. e. 10 órakor nálam (Őr utca 5. szám) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag léttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. *Obrincsák* ezredes, állomásparancsnok.

* **A Szent László Koldusápoló Egyesület közgyűlése.** Meghívó. A Szent László Koldusápoló és Fimnedékház Egyesület ez évi március 2-án délután 5 órakor az egyesület házában tartja évi közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg választmányi ülés lesz. A tagokat minden egyéb ártasítás mellőzésével közgyűlésre ez uton hívja meg az *Elnökség*. Nagyváradon, 1916 február 23 án.

* **Kisiklott tehervonat.** Tegnap délután Bibarkeresztiesen könnyen végzetessé válható vasuti baleset történt. A bibarkeresztési állomáson valószínűleg hibás váltóállítás következtében kisiklott egy tehervonat. Szerencsére komolyabb baj nem történt. A kisiklás következtében azonban a pályatest teljesen el volt zárva a közlekedéstől, mert a tehervonat közvetlen a személyvonat előtt siklott ki. Így a budapesti személyvonat a délután helyett csak este érkezett be a nagyvárad pályaudvarra.

*** Adakozzunk a vak katonáknak.** A háboruból szemük világát veszített hőseink nagy fájdalmát enyhítjük, ha adakozunk a vak katonáknak. Ne hagyjuk el hős véreinket! Minden adomány, melyet e célra szánunk, a hazafiságnak szép bizonyítéka. Farkas Lajosné népszövetségi tag 1 K 84 fillért küldött szerkesztőségünkbe, mely összeggel a szerkesztőségünk által a vak katonák számára gyűjtött összeg 2812 K 97 fillére emelkedett.

*** Az utbiztosok utóéleténeke.** A biharmegyei utbiztosok már a múlt évben kérték, hogy az évekkal ezelőtt megszűnt havi 10 korona kilométer utóéleténeket a vármegye emelje fel 20 koronára. A kérvényt a miniszter akkor elutasította. Az utbiztosok azonban újabb kérvénnyel járultak a miniszterhez, mert ma a 10 korona általánból lehetetlenség az előírt utakat bejárni. A kérvényt ismét a miniszter elé terjesztették, még pedig Fráter Barnabás kedvező véleménye kíséretében. A kereskedelmi miniszter tegnap küldte le az utbiztosok kérvényét. Ezúttal már nem utasította el végleg a kérvényt a miniszter, hanem kijelentette, hogy az államépítészeti hivatalok hasonló természetű ügyeivel egyidejűleg fogja elintézni. Az utbiztosok tehát meg lehetnek nyugodva, mert a miniszter most már két ségtelenül teljesíteni fogja kérésüket.

*** Aki megijedt a telefontól.** Tegnap a tejrivizsgálat alkalmával egyik vidéki tejárúsnál a városi vegyész megállapította, hogy a tejben 70 százalék víz van. Az illetőt előállították a rendőrség kihágási ügyosztályához. Kiballgatás alkalmával a tejárúsné azt állította, hogy Mecsári Rózának hívják és Fugyiból való. Az ügyosztály vezetője telefonon érdeklődött a fagyjegy-zónél a leány után. Nagy meglepetésre a jegyző azt válaszolta, hogy ilyen nevű leányt a faluban nem ismernek. Kérdőre vonták erre a leányt, aki végül bevallotta, hogy hamis nevet mondott, mert őt nem Mecsári, hanem Pálnós Rózának hívják. Minthogy ismételt kérelmeket a leány igazmondásában, most már őt magát külték a telefonhoz. Pálnós Róza füléhez tette a kagylót, de mindjárt el is dobta nagy sikoltozással:

— Jaj Istenem, valaki beszél ebben a masinában!

Kapacitálhatták aztán, nem nyult volna a kagylóhoz többet a világ minden kincséért sem. Jot mulattak, de a kihágási eljárást még is megindították ellene.

*** Az államsegélyben részesülőkkel** közlöm, hogy február 15-től március 15-ig esedékes segélyösszegeknek folyósítása f. hó 28-án hétfőn, 29-én kedden, március 1-én szerdán, 2-án csütörtökön, 3-án pénteken és 4-én szombaton a tűzoltó lak-tanyában levő hivatalos helyiségben fog eszközölni. Ez alkalommal mindenkiel tudatom, hogy a rend és fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni: Hétfőn délelőtt segélyösszegek végett jelentkeznek: 1—700 ig, délután 701—1300 ig sor számmal ellátott egyének. Kedden délelőtt 1301—2000-ig sorszámmal ellátott egyének. Szerdán délelőtt 2801—3500-ig, délután 3501—4200 ig. Csütörtökön délelőtt 4201—4900 ig, délután 4901—5500 ig. Pénteken délelőtt 5501—6100 ig, délután 6101—6800 ig. Szombat délelőtt 6801-től feljebb.

Figyelmeztetek minden egyes államsegélyest, hogy a fizetési könyvecskék kizárólag a fent megjelölt sorrendben és a személynazonossági cédulák színei szerint illetékes pénztáruknál lesznek kifizetve és a lakbérécedulák felmutatása ellenében kiadva. — Ennélfogva a most megállapított sorrendet mindenki saját érdekében tartsa meg és házigazdájának azon két tanu által előtérteztet

nyilatkozatot, hogy lakbérilletményét pontosan átszolgáltatja, hozza magával. Egyidejűleg mindenkit saját érdekégen és a fizetések akadálytalan teljesítése szempontjából felhívok, hogy a rendelkezésére álló 10 és 20 filléres, valamint 1 koronás váltópénzt hozza magával és azt a fizetést teljesítő pénztárnál a fizetés alkalmával váltsa be. Nagyvárad, 1916 február 23. Juricskay Barna, tanácsos.

*** Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-csepegtetőt. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

*** A Nagyvárad-i Hiteibank, Takarékos és Segélyszövetkezet** tizenegyedik (XI-ik) évtársulatának kifizetése f. hó 14-től kezdve eszközöltetnek.

*** Gyurjad Gyurka.** Piszkálód ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dayeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvevő. Rendkívül érdekes jamez új-donságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, burkölönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakkerü javítása.

*** Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

*** A Polgári takarékos- és segélyszövetkezet** 18. évtársulatának törzshe-tétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 14-től kezdődőleg kifizettetnek.

*** Családi rum vaniliával** vagy ananász izzel literje K. 450. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 70 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Megvételre keresetnek** egy közép nagyságu Wertheim szekrény. Ajánlatok a kiadói hivatalba kéretnek.

*** Megfagyott,** szétlöt kivörösödött, kic erescedett stc. orr, száj apokására és fehéritésére gyors és biztos hatású az YPO jeayü „Harmat tejkrém.” Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi ut 7/B.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.
Pénteken: Cigánybáró.
Szombaton délután: Ifjusági előadás. A kisasszony térje.
Szombaton este: Varázskeringő.
Vasárnap délután: Grön Lili.
Vasárnap este: Csepürágók.

A bérlők figyelmébe. A színház igazgatósága értesíti a t. színházi bérlőket, hogy az idény második felének négy hátra-levő felidejére a bérlőket a színház titkári hivatalában, a hivatalos órák alatt kifizet hotik.

Böregér helyett Cigánybáró. A színházi műsorban a mai napra Böregér van kitűzve, melynek címszerepét Zsigmond Anna játszotta volna. Zsigmond azonban hülés következtében oly nagyfoku rekedtséggel küzd, hogy ma nem léphet fel s így a Böregér helyett a Cigánybárót tűzte ki műsorra az igazgató.

A csepürágók. Sok modern operette premiere értékét felülmúló reprise lesz vasárnap a Szigligeti-színházban. Régi partitúrák közül kerül elő a Csepürágók szövegkönyve és énekismérei és most, amikor hosszú, hosszú idő után Várad Aladar vezérlete mellett a pompás honvédzenekar hangszereit szólaltat meg a próbákban a Csepürágók bájos melódiái, melyek mintha mindig szívesen várt, régi ismerőseink köszöntöttek volna a színpadra. Zenei érték a partitúrában, művészi hangszerezés, a nagyvágkőnyv otletelnek, meseszövegének üdesége valósággal elragadta azokat a szereplőket, akiknek vasárnap este lesz színpadon a reprise sikerét biztosítani. Mert a Csepürágók nálunk teljesen új betanulással kerül színpadra.

Legújabb táviratok.

Minisztertanács.
Budapest, február 24. (Saj. tud.) Ma délután Tisza István elnökléte mellett minisztertanács volt.

Menekül a durrazói helyőrség

London, február 24. (Saj. tud.) A Temps jelentése szerint Durazzo megvédelmezése lehetetlen. Már a helyőrség behajózása iránt is intézkedtek.

Nincs géppuaka a Szent Márk-templomon.

Luganó, február 24. A Vatikán a pápai nuncius révén hivatalosan közölte a magyar és osztrák külügyminiszteriummal a velencei patriárkának nyilatkozatát, mely szerint a Szent Márk-templom tornyán nincsen géppuaka felállítva.

A bolgár hadügyminiszter Romániáról.

Szófia, február 24. Neidínoff tábornok hadügyminiszter beszélt a Bulgáriai V. szük egy munkatársat s így nyilatkozott Görögország és Románia várható megatartásáról:

— Az ententének nem fog sikerülni Görögországot és Romániát háboruba kergetni. Mind a két állam a legnagyobb valószínűség szerint ezennel is megmarad addigi semlegességében. A legnagyobb erőfeszítések árán iparkodik az entente Romániát a maga számára megnyerni, azonban a bukaresti kormánytól az entente diplomáciájának szirénhangjai süket fülekre találtak. Óriási vérvesztésekkel és áldozatokkal omlott össze az oroszok utolsó karácsonyi offenzívája a magyar és osztrák hadak ellen és Románia akkor tisztán láthatta, hogy mit remélhet és mennyiben kell főlnie Oroszországtól.

Elsülyesztett angol gőzös.

Budapest, február 24. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Westburne Angol gőzöst német legénység Teneriff kikötőben elsülyesztette.

Egy holland gőzös aknára futott.

Rotterdam, február 24. A La Flandre nevű hollandi gőzös Newyorkból Rotterdamba való útján aknára futott. A gőzös petróleumrakományt szállított. Hermine főnyi legénységéből csak kettőt sikerült megmenteni.

Igazságszolgáltatás.

Péchy Károly dr hamistanszerzési ügye. Tegnap tárgyalta a nagyvárad királyi törvényszék Palánkay Károly elnöklésével működő tanácsa (bírák: Peraz Ferenc dr, Vajnovszky Vince, jegyző: Bán Aladár dr) Péchy Károly dr bihari körorvos bűnügyét. Védők voltak: Medvigy Gábor dr, Tóth Ferenc dr, Szunyogn Pál dr. Vádló: Péchy Károly dr, hamis tanulás miatt, Doó Lajos, Tassy János, Nagy Eszter tetteitársak. Az eset ez: Péchy Károly dr Engel Juliska bihari patikárussal rossz viszonyban volt, amiből egy nyilatkozat folytán becsületsértési per támadt. E perben Péchy Károly dr a valósággal ellenkezően vallottak, a tanak a bírálói ügyészség hivatalból vádat emelt Péchy Károly dr és társai ellen, mert egyrészt — a vádirat szerint — a körorvos 10-20-30 koronákat adott a tanuknak, másrészt a tanak nem az igazat vallották. A tanak kihallgatása után Nagy Eszter távollétét állapították meg. Holnapra megidézték s kihallgatása után ítéletet mondának az ügyben.

A bihari választás. Megjelent tegnap szerkesztőségünkben Péchy Károly dr bihari körorvos ur s a reá vonatkozólag tegnapi számunkban közölt törvényszéki híre kijelentette, hogy az érintett bihari választás alkalmával házában patália nem volt s ott semmi olyat, amit el kellett volna hallgatni, nem beszéltek. Péchy Károly dr ezen nyilatkozatának készséggel helyet adunk.

SZERKESZTŐI POSTA.

N. N. Budapest. Küldeménye illetékes helyre jutott.

A szerkesztőre utalásos feladvány:
Dr. PAPP KÁROLY.

Belépési felhívás.

a Nagyvárad Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 14-ik évtársulatába.

A Nagyvárad Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 1916. január 1-én 14. évtársulatát kezdte meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a takarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki, ki magát hároméven keresztül hetenként legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van a befizetésének négyötöd részét minden kezes nélkül kölcsönképp felvenni, mely kölcsönért a legmáltányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratási díj minden üzletrész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket posta befizetése (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9-től 12-ig és d. u. 3-tól 5-ig eszközölhetők.

A Nagyvárad Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet igazgatósága.

Zoldfa-u. és Szent László-tér, (Deutsch K. I.-féle ház.)

Nagyvárad város adóhivatalától.

2277-1916 sz.

Hirdetmény.

Az országos gazdasági márkás- és család segély pénzügyi megállapítás az 1900 évi XVI. törvények 8. §-a alapján a munkások által fizetendő hozzájárulási díjak összeírásai — kivétési lajstromai és főkönyvei a városi számvétség által érvényesítve, ezen kivételek a magyar kir. Földművelésügyi Minisztérium 14100-915 számú körrendeletének 7. §-a értelmében folyó évi február hó 25-től március 3-ig 8 napi közszemlére a városi adóhivatal I-5. Olaszi kerületére nézve a 21-ik, a II-ik Ujvárosi kerületére nézve a 14-ik és a III-ik kerületére nézve a 26-ik számú szobában azzal tételenek ki, hogy azt az érdekelt munkások a hivatalos órák alatt megtekintethetik.

Az esetleges felelőzések pedig, a lajstromok közszemlére kitűzött 8 napi határidő leteltétől számított 15 napon belül a városi adóhivatalnál nyújtandók be.

Nagyvárad, 1916 február 23.

Városi adóhivatal.

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Általános Takarékpénztár felében működik Nagyvárad, Bémer-tér 2. 1916. január 1-én nyitotta meg.

XIV. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át, vagyis 156 hétig tart, aminek eltelte után a tagok az általuk megtakarított tőkét az előtt használni való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötelezőnyire kölcsönöket folyósít s a folyósított kölcsönök a heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő le. A befizetések vasárnap és ünnepsnap kivételével mindennap délután 9-12 óráig, délután 3-5 óráig történnek.

Vidéki tagok részére postatakarékpénztári lapokat küldünk, melyekkel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1-én megkezdte, ezért felkéretnek a belépni szándékozók a mielőbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1915. november hó.

Általános Takarékszövetkezet.

Hirdetmény.

A magy. kir. rokkantügyi hivatal, a háború folyamán sérülés következtében keresetképtességükben korlátozást szenvedett katonák érdekében rokkant iskolákat szervezett.

Ujabbán pedig a belbetegségben szenvedő katonai személyek elhelyezésére különleges kórházakat létesítettek, mely kórházak mellett rokkant iskolák is állítottak fel. Ezen különleges kórházak célja, hogy a betegek csökkent keresetképtessége rendszeres gyógykezeléssel helyre állítható, vagy pedig ha betegségük következtében a polgári életben eddigi foglalkozásuk mellett megélhetésük biztosítva nincs, olyan pályára képzeztessenek ki, vagy olyan kiképzést nyertessenek, melylyel keresetképesek meradnak. Ujabbán a belbeteg katonák a hadsereg kórházából való végleges elbocsátásuk előtt különleges kórházakba utaltatnak be.

A háború kitörésétől kezdődően a legújabb időkig azonban végleges elbocsátás-

tások történtek s különleges intézetekbe való utalások nélkül is.

Mindazok tehát, akiknek ebben a háborúban belbetegség vagy sérülés következtében keresetképtességük csökkent anélkül, hogy e különleges intézetek valamelyikébe utaltatottak volna, a katonaság kórházából végleg elbocsátottak, ezen jótékony intézményekben ingyenesen részesülhetnek, ha minél előbb jelentkeznek.

Felhívom tehát mindazon egyéneket, kik a hadsereg kórházából végleg elbocsátottak, a keresetképtességük belbetegség, vagy más sérülés következtében csökkent, hogy a fentebb említett jótékony intézetekbe való felvételük megtörténhetése végett Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál (I. em. 2. ajtó) jelentkezzenek.

Egyben már most figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a saját érdekükben való jelentkezéseket ne mulasszák el, mert a háború befejezése utáni jelentkezések már nem lesznek figyelembe vehetők.

Nagyvárad, 1916. február hó 15.

Rimler Károly, s. k.
polgármester.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Jegyző mellé vidékre és ügyvédi irodába; telefon-, távirat-, posta- és villanyoshoz; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánhához; fehérnemű himzés és javításra; leányok üzleti kiszolgálására és cipész műhelybe; házmesternőnek; házhoz járók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány és mindenestnek. Egy idős nő tisztességes leányoknak lakást kínál. (Hármasutca 14. sz.)

KERESNEK: Egy tanítónőt vidékre leánygyermek tanítására; óvónőt és német leányt; főzőnőt, takarítónőt, szobalányt és mindenest.

Kérjük az ajánlkozókat, szíveskedjenek irodánkban naponta jelentkezni, hogy az elhelyezés felől a tájékozódás gyorsabb és könnyebb legyen.

Bármilyen esekély adományt is köszönettel elfogad s mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

3. szám.

A rézmozsarak és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimozsarak**, ónozott, horganyzott és csiszolt **vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Lahner György-utca 4. sz. ház
első emeletén

3 szobás modern lakás

azonnal kiadó. — Ertekezhetni a
Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca.

Nagyvárad fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület
Bakóczy-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.



Nagyvárad fióküzletek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület
Bakóczy-ut 2. Bazarépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izlées kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedvoitek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.